

นิยาม/กรอบการวิจัย ของแผนงานสำคัญตามยุทธศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหิดล

1. แผนงานด้าน Advanced therapy medicinal product (ATMP) / Vaccine / Immunology / Biologics

- 1.1 **ผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Product หรือ ATMP)¹** ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์สำหรับมนุษย์ที่มีองค์ประกอบของเซลล์ ยีน หรือ เนื้อเยื่อของสิ่งมีชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวินิจฉัย บำบัด รักษา บรรเทา พิ้นฟูหรือป้องกันความเจ็บป่วยหรือโรคร้ายของมนุษย์ ผ่านการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในด้านชีววิทยาเทคโนโลยีชีวภาพ วิศวกรรมและการแพทย์ รวมถึงกระบวนการทางเภสัชวิทยา วิทยาภูมิคุ้มกัน หรือกระบวนการทางเมแทบอลิซึม เพื่อให้ผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูงมีความจำเพาะต่อโรคและผู้ป่วยมากขึ้น ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูร่างกายได้อย่างเฉพาะและแม่นยำ รวมถึงสร้างทางเลือกในการรักษาโรคหายากหรือไม่มีหนทางในการรักษาได้มากขึ้น
- 1.2 **วัคซีน²** คือ แอนติเจน หรือชีววัตถุที่ผลิตมาจากเชื้อโรค หรือพิษของเชื้อโรคที่ถูกทำให้ไม่สามารถก่อโรคได้ แต่ยังคงกระตุ้นให้ร่างกายสามารถสร้างภูมิคุ้มกัน หรือแอนติบอดีได้ รวมไปถึงวัคซีนจากเทคโนโลยีด้าน DNA RNA และ Protein subunit เป็นต้น โดยวัคซีนถือเป็นเครื่องมือทางสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ และค้ำคูณในการป้องกันโรค
- 1.3 **ยาชีววัตถุ³** เป็นยาแผนปัจจุบันซึ่งผลิตจากสิ่งมีชีวิตโดยกระบวนการเพาะเลี้ยงจุลินทรีย์หรือเซลล์ขั้นสูง (รวมถึง eukaryotic cell), การสกัดสารจากเนื้อเยื่อสิ่งมีชีวิตทั้งมนุษย์ สัตว์ และพืช, เทคนิคดีเอ็นเอสายผสม (recombinant DNA หรือ rDNA techniques), เทคนิคการผสมต่างพันธุ์ (รวมถึง hybridoma technique), การขยายพันธุ์จุลินทรีย์ในตัวอ่อนหรือในสัตว์, การสกัดหรือแยกจากเลือดและพลาสมา หรือกระบวนการอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดเพิ่มเติมโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีบทบาทในการรักษาโรคในปัจจุบันมากขึ้น เช่น โรคเบาหวาน มะเร็ง ไขข้อรูมาตอยด์

2. แผนงานด้าน Emerging Infectious Diseases (EID)

โรคติดเชื้ออุบัติใหม่/โรคอุบัติซ้ำ เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรคเอชไอวี โรคมาลาเรีย วัณโรค อหิวาตกโรค โรคไข้เลือดออก ไข้กาฬหลังแอ่น โรคชิคุนกุนยา ฯลฯ

3. แผนงานด้าน Aging Society / Gerontology

เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ สำหรับรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ เช่น

- 3.1 แนวทางการดูแลสุขภาพและการป้องกัน
- 3.2 การรักษาโรคในผู้สูงอายุ เช่น โรคความดันโลหิตสูง โรคสมองเสื่อม โรคกระดูกพรุน
- 3.3 เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่ช่วยเหลือการดำรงชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ

4. แผนงานด้าน Drug Discovery

การค้นพบยาและการพัฒนายาใหม่ รวมไปถึงการศึกษากลไกการเกิดโรค และการค้นหาสารออกฤทธิ์ทางยา ศึกษาพัฒนาเป็นเภสัชภัณฑ์ในการรักษาโรค

5. แผนงานด้าน Artificial Intelligence (AI) / Medical Devices / Medical Robotic

5.1 Artificial Intelligence (AI) การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ไปใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น การแพทย์และสาธารณสุข อุตสาหกรรมการให้บริการ การศึกษา การเกษตรแนวใหม่

5.2 Medical Devices / Medical Robotic การพัฒนาวัสดุ/อุปกรณ์/เครื่องมือการแพทย์ และหุ่นยนต์ทางการแพทย์

"เครื่องมือแพทย์"⁴ หมายความว่า

(1) เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องกล วัตถุที่ใช้ใส่เข้าไปในร่างกาย น้ำยาที่ใช้ตรวจใน หรือนอกห้องปฏิบัติการ ผลิตภัณฑ์ ซอฟต์แวร์ หรือวัตถุอื่นใด ที่ผู้ผลิตหรือเจ้าของผลิตภัณฑ์มุ่งหมาย

เฉพาะสำหรับใช้อย่างหนึ่งอย่างใดกับมนุษย์หรือสัตว์ดังต่อไปนี้ ไม่ว่าจะใช้โดยลำพัง ใช้ร่วมกัน หรือใช้ประกอบกับสิ่งอื่นใด

(ก) วินิจฉัย ป้องกัน ติดตาม บำบัด บรรเทา หรือรักษาโรค

(ข) วินิจฉัย ติดตาม บำบัด บรรเทา หรือรักษาการบาดเจ็บ

(ค) ตรวจสอบ ทดแทน แก้ไข ดัดแปลง พยุง ค้ำ หรือจุนด้านกายวิภาคหรือกระบวนการทางสรีรวิทยาของร่างกาย

(ง) ควบคุมหรือช่วยชีวิต

(จ) คุมกำเนิดหรือช่วยการเจริญพันธุ์

(ฉ) ช่วยเหลือหรือช่วยชดเชยความทุพพลภาพหรือพิการ

(ช) ให้ข้อมูลจากการตรวจสอบสิ่งส่งตรวจจากร่างกาย เพื่อวัตถุประสงค์ทางการแพทย์หรือการวินิจฉัย

(ซ) ทำลายหรือฆ่าเชื้อสำหรับเครื่องมือแพทย์

(2) อุปกรณ์เสริมสำหรับใช้ร่วมกับเครื่องมือแพทย์ตาม (1)

(3) เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องกล ผลิตภัณฑ์ หรือวัตถุอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดว่า เป็นเครื่องมือแพทย์

ผลสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายของสิ่งที่กล่าวถึงตาม (1) ซึ่งเกิดขึ้นในร่างกายมนุษย์หรือสัตว์ ต้องไม่เกิดจากกระบวนการทางเภสัชวิทยา วิทยาภูมิคุ้มกัน หรือปฏิกิริยาเผาผลาญให้เกิดพลังงานเป็นหลัก

6. แผนงานด้าน Social Sciences, Humanities and the Arts (SSHA)

เพื่อสนับสนุนงานวิจัยทางด้าน Social Sciences, Humanities และ the Arts และส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

7. แผนงานการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการวิจัย

ประกอบด้วย กลุ่มเครือข่ายฯ ดังต่อไปนี้

7.1 โครงการความร่วมมือ MU-KMUTT Biomedical Engineering Consortium

- 7.2 โครงการเครือข่ายพันธมิตรการวิจัยสหวิทยาการมหาวิทยาลัยมหิดล-ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ หรือ เครือข่าย MU-BIOTEC Interdisciplinary Research Consortium
- 7.3 โครงการเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- 7.4 โครงการเครือข่ายพันธมิตรการวิจัยสหวิทยาการมหาวิทยาลัยมหิดล-มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หรือ เครือข่าย MU-PSU Interdisciplinary Research Consortium
- 7.5 โครงการความร่วมมือ MU-FRF

8. แผนงานเพื่อพัฒนาศักยภาพขั้นสูงและบุกเบิกศาสตร์แห่งอนาคต

เป็นงานวิจัยที่นำไปสู่การค้นพบองค์ความรู้ที่เป็นเชิงลึกที่ยังไม่มีผู้ค้นพบมาก่อน หรือเป็นการหักล้างทฤษฎีเดิม หรือต่อยอดทฤษฎีเดิมอย่างกว้างขวางจนเป็นองค์ความรู้ใหม่ เป็นที่ยอมรับในระดับสากล หรือการวิจัยเกี่ยวกับศาสตร์ใหม่หรือสร้างพื้นฐานเพื่อนำไปสู่ศาสตร์แขนงใหม่ หรือศาสตร์ที่จะเปลี่ยนพลวัตของสังคม เช่น พลังงานนิวเคลียร์แบบฟิวชัน อนุภาคพลังงานสูง สสารมืด ปัญญาประดิษฐ์ เซลล์ต้นกำเนิด การแพทย์แม่นยำหรือเวชกรรมตรงเหตุ เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการผลิตชีววัตถุ ประสาทวิทยาศาสตร์ของการรู้คิด (cognitive neuroscience), digital phenotyping, optogenetics, venomics, quantum biology, liquid biopsy, machine learning through, small data ฯลฯ แผนงานนี้ยังรวมถึงการบุกเบิกศาสตร์ใหม่ในด้านอื่น ๆ ที่มีความสำคัญต่อส่วนงานหรือมหาวิทยาลัยด้วย เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ ฯลฯ

9. แผนงานยุทธศาสตร์มุ่งเป้าหมายทางการแพทย์ (เป็นแผนงานที่หัวหน้าโครงการได้รับการทาบทามจากมหาวิทยาลัยเท่านั้น)